

Wolność i dowolność wypowiedzi

Adam Grobler

Uniwersytet Opolski

Adam_Grobler@interia.pl

Chamstwo w sieci: zagrożenie

- „Medium internetowe nie zwiększa przecież ilości chamstwa, idiotyzmów i agresji w społeczeństwie. Ono jedynie daje głos tym, którzy dotychczas nie mieli dostępu do dyskursu publicznego” (W. Sadurski, *Wolność (brzydkiego) słowa*, GW).

Chamstwo w sieci: zagrożenie

- „Medium internetowe nie zwiększa przecież ilości chamstwa, idiotyzmów i agresji w społeczeństwie. Ono jedynie daje głos tym, którzy dotychczas nie mieli dostępu do dyskursu publicznego” (W. Sadurski, *Wolność (brzydkiego) słowa*, GW).
- *Nawet gdyby, to upowszechnienie chamstwa przez internet stwarza zagrożenie dla kultury. Ale jest jeszcze coś.*

Chamstwo w sieci: zagrożenie

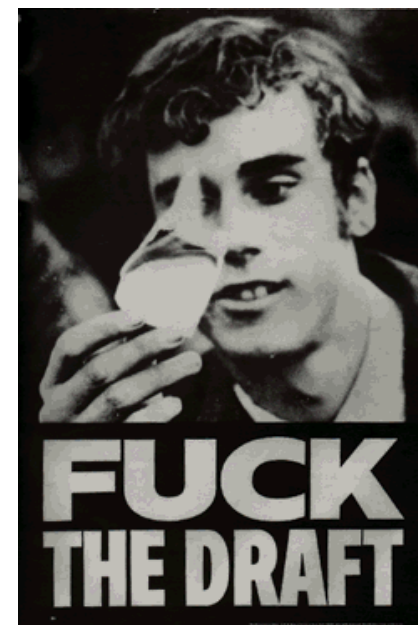
- Dawid Wiener (GW, 15.08): „Wiadomo, że rozmawiając twarzą w twarz, czy nawet przez telefon, ważymy słowa. A to dzięki neuronom lustrzanym, które pomagają rozpoznać emocje i intencje naszych rozmówców oraz śledzić ich reakcje na nasze słowa i gesty. U forumowiczów to nie działa ani kiedy piszą, ani kiedy czytają opinie innych”

Chamstwo w sieci: pożytki

- „chamstwo w internecie jest ceną, jaką płacimy za szersze dobro - za poszerzenie ram dyskursu publicznego” (W. Sadurski)

sędzia Harlan w uzasadnieniu orzeczenia w sprawie Cohen przeciw stanowi Kalifornia (1971): „eliminowanie pewnych słów może prowadzić do eliminowania pewnych idei”

Chamstwo w sieci: pożytki

- „chamstwo w internecie jest ceną, jaką płacimy za szersze dobro - za **poszerzenie ram dyskursu publicznego**”
- „*eliminowanie pewnych słów może prowadzić do eliminowania pewnych **idei***”

Chamstwo w sieci: pożytki

- „chamstwo w internecie jest ceną, jaką płacimy za szersze dobro - za **poszerzenie ram dyskursu publicznego**”
- „*eliminowanie pewnych słów może prowadzić do eliminowania pewnych **idei***”
- Przeciwnie. Przykład: „A kiedy będzie można poddawać eutanazji idiotów, co wypisują takie brednie? No, kiedy?” (Forum GW, Publicystyka, ZUS śledzi chorych, 26.08.09)

Chamstwo w sieci: szkody

- Przeciwnie. Przykład: „A kiedy będzie można poddawać eutanazji idiotów, co wypisują takie brednie? No, kiedy?” (Forum GW, Publicystyka, ZUS śledzi chorych, 26.08.09)
- wpis nie poszerza „ram dyskursu publicznego” i nie wprowadza do niego żadnej „idei”
- natomiast może doprowadzić do **eliminacji niektórych uczestników dyskursu** i głoszonych przez nich idei, co jest jedyną jego intencją

Chamstwo w sieci: szkody

- rzecz nie polega na użyciu brzydkich wyrazów
- *przypuszczalnie dlatego moderator forum przepuścił przykładowy wpis*
- w przeciwstawianiu się chamstwu nie idzie o to, by „eliminować niektóre słowa”
- przeciwnie, idzie o **ochronę przed eliminacją** niektórych uczestników dyskursu i ich idei

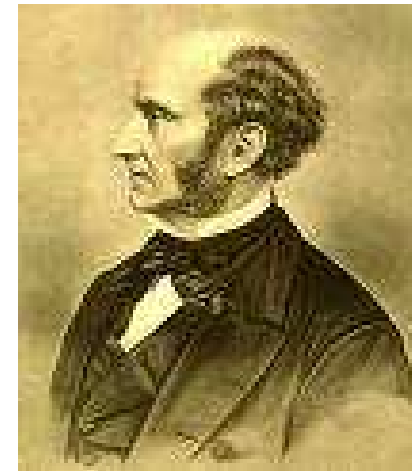

Cenzura a interwencja

- „Interwencja grozi niekontrolowaną cenzurą i eliminacją niektórych **tematów** z dyskursu publicznego, zwłaszcza niewygodnych potężnym grupom interesu”
- *Brak interwencji grozi eliminacją niektórych uczestników dyskursu publicznego, być może eliminacją zgodnie z intencją potężnych grup interesu*

Granice wolności słowa

- J. S. Mill, *O wolności*: „Jeśli granicą wolności słowa ma być **obraza** tych, których opinie są atakowane, to doświadczenie pokazuje, że obrażają się oni, kiedy tylko atak jest silny i celny, oraz że każdy oponent, który przypiera ich do muru i któremu z trudem odpowiadają, wydaje im się pasjonatem”
- *Przykład pokazuje, że – przeciwnie – obrazą postępują się ci, którym brakuje argumentów*

Granice wolności słowa

- J. S. Mill: „jeśli zmuszamy jakąś **opinię** do milczenia, nie możemy być pewni, że nie jest ona prawdziwa. Zaprzeczać temu oznacza zakładać swoją własną nieomylność”
- „ogólna lub panująca opinia w jakimkolwiek przedmiocie rzadko lub nigdy nie jest całą prawdą, reszta prawdy może do nas dotrzeć tylko dzięki kolizji między przeciwnymi **opiniami**”
- „Najgorszym wykroczeniem ... w polemice, jest **piętnowanie** zwolenników opinii przeciwnej **jako ludzi złych i niemoralnych**”

Znowu cenzura a interwencja

- J. S. Mill: „Jest jednak rzeczą oczywistą, że powściągnięcie jednych i drugich **nie należy do prawa i władz**, opinia zaś powinna za każdym razem wydawać wyrok zależnie od okoliczności danego wypadku”
- *Rozważmy tę linię rozumowania:*

Znowu cenzura a interwencja

- J. Kochanowski: „Nie jesteśmy bezradni. Jest nas więcej i możemy coraz bardziej zdominować fora internetowe wpisami merytorycznymi podejmującymi różne tematy, odnoszącymi się do istoty rzeczy. Jeśli autorzy chamskich napaści będą czuli narastającą samotność i niestosowność swoich wyczynów, jeśli ich prymitywizm będzie coraz bardziej widoczny i napiętnowany, jest szansa, że zaczną się zmieniać”.

Znowu cenzura a interwencja

- „Nie jesteśmy bezradni. Jest nas więcej...
 - *Nie jest oczywiste, że jest nas więcej*
 - *Jeśli nawet, mamy mniej czasu – wyprodukowanie serii obelg jest mniej pracochłonne od zbudowania merytorycznego argumentu*

Znowu cenzura a interwencja

- „Jeśli autorzy chamskich napaści będą czuli narastającą samotność ... jest szansa, że zaczną się zmieniać”.
 - *Wydaje się, że na odwrót: poczucie samotności i bezradności intelektualnej wyzwala chamstwo*

Znowu cenzura a interwencja

- J. Żakowski (GW, 10.08): „internetową debatą na tematy społeczne, gospodarcze, polityczne i obyczajowe zawładnęła nieliczna, ale bardzo aktywna grupa chamów, debili, idiotów, nieuków i pospolitych nieokrzesanych głupków”

Znowu cenzura a interwencja

- J. Żakowski (GW, 10.08): „internetową debatą na tematy społeczne, gospodarcze, polityczne i obyczajowe zawładnęła nieliczna, ale bardzo aktywna grupa chamów, debili, idiotów, nieuków i pospolitych nieokrzesanych głupków”
- *Takie grupy niekiedy podejmują zbiorowe akcje w celu zaszcucia poszczególnych uczestników debaty. Podejrzewam, że to one korzystają z „wolności słowa”, aby w imieniu grup interesów odebrać chęć do korzystania z wolności słowa swoim przeciwnikom.*

Kulturotwórcza rola mediów

- Krzewienie dobrych obyczajów
- Poszerzanie zasięgu debaty publicznej
- Poprawianie jakości debaty publicznej

Środki zaradcze

- Cenzura
 - grozi nadużywaniem władzy

Środki zaradcze

- Cenzura
 - grozi nadużywaniem władzy
- Kluby i mordownie
 - podział niekoniecznie sprzyja poszerzeniu zasięgu debaty publicznej

Środki zaradcze

- Cenzura
 - grozi nadużywaniem władzy
- Kluby i mordownie
 - podział niekoniecznie sprzyja poszerzeniu zasięgu debaty publicznej
- Redagowana strona główna i „ośła łączka”
 - warunek: zamieszczanie odnośników na stronie głównej

Kulturotwórcza rola mediów

- Krzewienie dobrych obyczajów
- Poszerzanie zasięgu debaty publicznej
- Poprawianie jakości debaty publicznej